

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: חורף תשס"ה, 2005
מספר השאלון: 900091
לנבחנים אקסטרניים – 137

ת"נ"ך

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	–	(6x3)	–	18	נקודות
פרק שני	–	(18x1)	–	18	נקודות
פרק שלישי	–	(16x2)	–	32	נקודות
פרק רביעי	–	(8x4)	–	32	נקודות
סה"כ	–		–	100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה. כתוב את מספרה בלבד.

(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתוב ולפיסוק.

הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – קטע שלא נלמד (18 נקודות)

קרא דברים, כ"ב, 4-1, 6-7.

דברים, כ"ב, 4-1

א לֹא-תִרְאֶה אֶת-שׂוֹד אַחִיךָ אֹו
 ב אֶת-יְשׁוּי נְדָחִים וְהִתְעַלְמַת מֵהֶם הֲשִׁיב תְּשִׁיבָם לְאַחִיךָ: וְאִם-
 לֹא קָרוב אַחִיךָ וְלֹא יָדַעְתָּ וְאִסַּפְתָּו אֶל-תְּנוּךְ בֵּיתְךָ וְהָיָה
 ג עִמָּךְ עַד דָּרַשׁ אַחִיךָ אֹתוֹ וְהִשְׁבַּתוּ לוֹ: וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְחַמּוֹ וְכֵן
 ד תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְלָתוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְכָל-אֲבֹדֹת אַחִיךָ אֲשֶׁר-תִּאֲבֹד
 מִמֶּנּוּ וּמִצָּאֲתָהּ לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם: לֹא-תִרְאֶה
 אֶת-חַמּוֹר אַחִיךָ אֹו שׂוֹדוֹ נְפִלִים בְּדֶרֶךְ וְהִתְעַלְמַת מֵהֶם הֲקִם
 תְּקִים עִמּוֹ:

דברים, כ"ב, 6-7

ו כִּי יִקְרָא קוֹרֵצְפוֹר וּלְפָנֶיךָ בְּדֶרֶךְ בְּכָל-עֵץ וְאוֹ עַל-הָאָרֶץ
 אֲפֹרְחִים אֹו בִּיעִים וְהָאִם רִבְצָת עַל-הָאֲפֹרְחִים אֹו עַל-הַבִּיעִים
 ז לֹא-תִקַּח הָאִם עַל-הַבְּנִים: שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת-הָאִם וְאֶת-הַבְּנִים
 תִּקַּח-לָךְ לְמִעַן יִיטַב לָךְ וְהֵאֲרַכְתָּ יָמִים:

ענה על שלוש שאלות: על שאלה 1 (חובה) ועל שתיים מהשאלות 2-4. (לכל שאלה – 6 נקודות)

ענה על שאלה 1 (חובה).

1. א. ציין שלושה חוקים הנזכרים בפסוקים 4-1. (3 נקודות)

ב. החוקים בפסוקים 4-1 עוסקים בבעלי חיים מסוימים.

על רקע הכלכלה של אותה תקופה, מהי החשיבות בהזכרת בעלי החיים האלה דווקא

בחוק שלפניך? (3 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 2-4.

2. קרא פסוקים 1-2 בקטע שלפניך.

א. לפניך שני פירושים של רמב"ן למשפט "ואם לא קרוב אחיך אליך":

— "שאינו קרוב אצלך, כי אינך מתחייב ללכת אל ארץ אחרת עם האבדה להשיבה אליו".

— "[במקרה] שלא ידעת אותו כלל".

הסבר כיצד כל אחד מהפירושים מסביר את המשפט "ואם לא קרוב אחיך אליך".

(4 נקודות)

ב. קרא את החוק החתי שלפניך:

"כי יבואו שוורים תועים אל שדה איש, ומצאם בעל השדה, יום תמים יעבוד בעל השדה בהם,

וכצאת הכוכבים ישיבם אל בעליהם".

מהו הדין המשותף למקרה המתואר בפסוק 1 ולחוק החתי, ובמה הדין שונה? (2 נקודות)

3. קרא פסוקים 1-3 בקטע שלפניך וכן **שמות**, כ"ג, 4.

בדברים משתמש המחוקק בכינוי "אחיך", וב**שמות**, כ"ג, 4 בכינוי "אֶלְבֶּן".

מ"ד קאסוטו מסביר את ההבדל הזה באמצעות "קל וחומר", כך:

"נאמר 'אויבך' ואין צורך לומר 'אוהבך' [=אחיך], ואסור לך להבחין ביניהם [בחוק]".

חוקרים אחרים טוענים שההבדל בין הכינויים נובע ממגמה מסוימת שמאפיינת את ספר **דברים**.

האם אפשר ללמוד מהכינויים השונים שספר **דברים** וספר **שמות** מתייחסים לבני האדם באופן

שונה? הסבר כל אחת מן הדעות – זו של קאסוטו וזו של החוקרים האחרים.

4. קרא פסוקים 6-7 בקטע שלפניך (**דברים**, כ"ב), וכן **דברים**, כ', 19.

בשני החוקים שבכתובים אלה יש התייחסות לצורכי הטבע, אך גם לצורכי האדם.

הסבר כיצד הדבר בא לידי ביטוי בכל אחד מהחוקים.

* * *

פרק שני – הנושא המסכם (18 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 5-10.

בשאלה שבחרת ענה על שני סעיפים: על אחד מהסעיפים א-ב ועל אחד מהסעיפים ג-ד.
(לכל סעיף – 9 נקודות; סה"כ – 18 נקודות לשאלה)

5. ירושלים במקרא

ענה על אחד מהסעיפים א-ב ועל אחד מהסעיפים ג-ד.

א. א' רופא (במאמרו: "ירושלים – העיר אשר בחר ה'") נותן לרעיון ייחוד הפולחן הסבר רעיוני והסבר תועלת.

- (1) איזו בעיה דתית-אמונית ניסו לפתור באמצעות מהפכת ריכוז הפולחן? (4 נקודות)
- (2) רופא טוען שהנהנים העיקריים מהמהפכה הגיעו משככם לירושלים.
מי הם, וכיצד רופא מסביר את טענתו? (5 נקודות)

ב. נ"ו פורטיוס (במאמרו: "ירושלים-ציון: צמיחתו של סמל") מדבר על ירושלים באחרית הימים.
קרא ירמיה, ל"ג, 6, 14-16; יחזקאל, ל"ז, 24-26.
כיצד רואה פורטיוס את ירושלים באחרית הימים, וכיצד כתובים אלה מחזקים את תפיסתו?

ג. קרא דברי הימים ב, ל"ב, 1-8.

- (1) בפסוקים 3-4 ובמלכים ב, כ', 20 מתוארת פעולה שעשה חזקיהו.
— מהי הפעולה?
— לקראת איזה מאורע היא נעשתה?
— במה היא היוותה מענה למאורע זה?
(5 נקודות)

(2) ציין עוד שלוש פעולות שעשה חזקיהו, המפורטות בפסוקים 5-8. (4 נקודות)

ד. קרא מלכים א, ח', 12-18; תהלים, קל"ב, 1-14.

- (1) כתוב רעיון משותף לשני הכתובים בנוגע לירושלים. (6 נקודות)
- (2) במזמור קל"ב המשורר מתאר שבועה של דוד. הסבר את השבועה. (3 נקודות)

6. הסיפור המקראי

ענה על אחד מהסעיפים א-ב ועל אחד מהסעיפים ג-ד.

א. מ' וייס (במאמרו "מלאכת הסיפור במקרא") מתאר סוגים שונים של תופעת ה"הבטה לאחור".

(1) קרא **שמואל א**, י"ז, 34-36; **שמואל א**, כ"ח, 3.

הדגם והסבר את תפקידי ה"הבטה לאחור" בכל אחד מהכתובים האלה.

(5 נקודות)

(2) **בבראשית**, כ', 10-18 אפשר למצוא שני סוגים של "הבטה לאחור": מפי המִסְפָּר

ומפי הגיבור.

ציין באילו פסוקים נזכר כל אחד מסוגים אלה. (4 נקודות)

ב. א' אלטר (במאמרו: "סצינת דפוס וחשיבותה של קונוונציה") טוען ש"השומעים בני הזמן של

הסיפורים האלה... מצאו... עונג מיוחד באמנותו של המִסְפָּר, שבעת ובעונה אחת הצליח לעקוב

בנאמנות אחרי הקונוונציה וגם לחדש אותה על פי צרכיו המיוחדים של הגיבור הנדון".

(1) מה הם שני הטיעונים שטוען אלטר בנוגע לקונוונציה, לפי הציטוט שלפניך?

(4 נקודות)

(2) בחר באחד מהטיעונים האלה והבא לו שלוש דוגמאות **מרות**, ב', הנזכרות במאמר.

(5 נקודות)

ג. קרא **שמואל ב**, י"ט, 1-8.

בפסוקים 1-5 יש מילה מנחה, המחזקת את הדברים שיואב מטיח כלפי דוד.

מהי המילה המנחה, וכיצד היא מתקשרת לדבריו של יואב?

ד. קרא **בראשית**, ל"ב, 24-32 (במהדורות תנ"ך אחרות: פסוקים 25-33: "וַיִּתֵּר יַעֲקֹב... בגיד הנשה").

הבא מפסוקים אלה מדרש שם, והסבר תופעה (=סיפור אטיולוגי), והסבר אותם.

7. מנהיגות ומנהיגים במקרא

ענה על אחד מהסעיפים א-ב ועל אחד מהסעיפים ג-ד.

א. לפי צ' אדר (במאמרו: "משה האיש והגיבורים האחרים"), "יחסו של משה לפרעה יובלט תוך השוואה אל יחסו של יוסף לפרעה שלו".

(1) על פי המאמר, ציין הבדל אחד בין יחסי משה-פרעה ליחסי יוסף-פרעה. (4 נקודות)

(2) על פי המאמר, ציין שני הבדלים נוספים בין משה ליוסף. (5 נקודות)

ב. לפי מ' בובר (במאמרו: "מנהיגות שבמקרא") מהי דרך "ההיסטוריה", ובמה הדמויות של משה ושל דוד מהוות ניגוד לדרך הזו?

ג. קרא **יחזקאל**, ל"ד, 1-5, 11-16.

בפסוקים אלה מודגש בצורת משל הפער בין שני סוגי מנהיגות.

(1) מי הם המנהיגים לפי הנמשל? ציין שני מאפיינים של כל סוג מנהיגות.

(סך הכול – ארבעה מאפיינים) (6 נקודות)

(2) קרא גם **יחזקאל**, ל"ד, 23-25.

לפי פסוקים אלה, האם הפער בין סוגי המנהיגות יתקיים גם בעתיד?

בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

ד. קרא **שופטים**, ח', 22-23; **שמואל א**, ט"ז, 12-14.

(1) בכתובים אלה אפשר לראות שתי תפיסות שונות בנוגע להמלכת מלך בשר ודם.

הסבר. (4 נקודות)

(2) בבסיס שתי התפיסות האלה עומדת הנחת יסוד משותפת. הסבר מהי. (5 נקודות)

8. דמות האדם במקרא

ענה על אחד מהסעיפים א-ב ועל אחד מהסעיפים ג-ד.

א. י' קנוהל (במאמרו: "מקדש הדממה") כותב: "ראיית כלל האומה הישראלית כעדה הנקראת לחיי קודש מתבטאת באופן מיוחד [...] בתביעה להיבדלות מן העמים השכנים וממעשיהם".

(1) קרא **ויקרא**, י"ט, 26-31.

כיצד הרעיון שמעלה קנוהל בדבריו בא לידי ביטוי בפסוקים אלה? (5 נקודות)

(2) לדעת קנוהל, מהי המטרה של התביעה הזו להיבדלות? בסס את תשובתך על

ויקרא, כ', 7. (4 נקודות)

ב. מ' גרינברג (במאמרו: "ערך החיים במקרא") כותב: "מפאת יחס השייכות נחשבו צאצאיו של איש

כאבריו, כהמשך להווייתו... תפיסה זו באה לידי ביטוי אמוני במושג של 'עונש תמורה' מידו של האל... עונשים כאלה נחשבו זכותו המיוחדת של האל, ממידת הנוראות שלו...".

(1) כיצד מסביר גרינברג את ההשקפה שביסוד האחריות המשפחתית? (5 נקודות)

(2) כיצד הכתוב ב**שמואל א**, ב', 31-36 מדגים את עקרון האחריות? (4 נקודות)

ג. קרא **בראשית**, י"ח, 22-25; **ירמיה**, י"ב, 1.

גם אברהם וגם ירמיהו באים בטענות לאל, על סמך אמונתם הבסיסית שהאל פועל בצדק.

הסבר כיצד אפשר לבסס קביעה זו על פי כל אחד מהכתובים.

ד. קרא **משלי**, כ"ד, 17-18; **איוב**, ל"א, 13-22.

מכתובים אלה אפשר ללמוד על ההתנהגות הרצויה בין אדם לחברו.

הבא ארבע דוגמאות שונות לכך.

9. החקלאות במקרא

ענה על אחד מהסעיפים א-ב ועל אחד מהסעיפים ג-ד.

- א.** (1) במאמר "האש, העפר והמים" מציג מ' ברושי טענת חוקרים ולפיה להקמת המדרגות היה דרוש ארגון ממלכתי מרכזי.
מהי דעתו של ברושי על טענה זו, וכיצד הוא מנמק את דעתו? (3 נקודות)
- (2) מחקר המדרגות אפשר ללמוד פרטים על תהליך בנייתן ועל המבנה שלהן.
כתוב שלושה פרטים כאלה. (6 נקודות)
- ב.** מ' בובר (במאמרו "ביכורים") כותב: "לקיחת ארץ זו היא נתינת ארץ, היינו: מתנת אלוהים המתחדשת תמיד. כל איכר בכל דור מישראל מודה לאלוהים, כשהוא מביא את ביכוריו, על הארץ שהוא הביא אותו לתוכה".
- (1) מה לומד בובר על אופי ברכת הביכורים על פי **דברים**, כ"ו, 3, וכיצד הוא מבסס את דעתו על **דברים**, ה', 3-4? (5 נקודות)
- (2) מה לומד בובר מהפועל "נתן" ב**דברים**, כ"ו, 5-11, ומה הקשר בין פועל זה ובין הבאת הביכורים? (4 נקודות)
- ג.** קרא **ישעיה**, ה', 8-10; **מיכה**, ב', 1-2.
- (1) מהי המציאות הכלכלית-חברתית שנגדה יוצאים הנביאים? בסס את דבריך על הכתוב. (5 נקודות)
- (2) לפי הכתוב ב**ישעיה**, כיצד תגובת ה' על מציאות זו היא בבחינת "מידה כנגד מידה"? (4 נקודות)
- ד.** קרא **תהלים**, א', 1-6.
- הסבר את הקשר בין הדימוי של הצדיק ובין גורלו, ואת הקשר בין הדימוי של הרשע ובין גורלו.

- 10.** שאלה זו מיועדת לנושא מסכם ייחודי.
על הנבחן לצרף למחברת הבחינה את טופס השאלון, בלי שם בית הספר.

* * *

פרק שלישי (32 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 11-14.

בכל אחת מהשאלות שבחרת ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

(לכל סעיף – 8 נקודות; סה"כ – 16 נקודות לשאלה)

11. קרא בראשית, י"ב, 9-1.

א וַיֹּאמֶר ה' אֶל-אַבְרָם לְדַלֵּךְ מֵאֶרֶץ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית
 ב אֲבִיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךָ: וְאָעֲשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל וְאַבְרָם
 ג וַאֲגִדְלָה שְׁמֶךָ וְהִיא בְרָכָה: וְאַבְרָכָה מִבְּרַכֶּיךָ וּמִקְלָלֶיךָ אֶאֱרָא
 ד וּנְבַרְכוּ בְךָ כָּל מְשֻׁפְּחֹת הָאָדָמָה: וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 ה אֱלֹהֵי ה': וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן-חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים
 וְשָׁנָה בְּצֵאתוֹ מִחָרָן: וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת-שָׂרִי אִשְׁתּוֹ וְאֶת-לוֹט
 ז בֶּן-אָחִיו וְאֶת-כָּל-דְּכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת-הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר-עָשׂוּ
 ח בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן: וַיַּעֲבֹד
 ט אַבְרָם בָּאָרֶץ עַד מָקוֹם שְׁכֵם עַד אֵלּוֹן מוֹרָה וְהַכְנַעֲנִי אָז
 י בָּאָרֶץ: וַיֵּרָא ה' אֶל-אַבְרָם וַיֹּאמֶר לוֹרְעֵךְ אִתָּן אֶת-הָאָרֶץ
 יא הַזֹּאת וַיְבִין שֵׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנִּרְאָה אֵלָיו: וַיַּעֲתֶק מִשֶׁם
 יב הַהָרָה מִקְדָּם לְבֵית־אֵל וַיֵּט אֹהֶלָה בֵּית־אֵל מִיָּם וְהָעֵי מִקְדָּם
 יג וַיְבִין שֵׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה': וַיִּסַּע אַבְרָם הַלּוֹךְ
 יד וְנִסּוּעַ הַנִּגְבָּה:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא פסוקים 6-7 בקטע שלפניך.

יש הרואים קושי באזכור "והכנעני אז בארץ" (פסוק 6) לאור ההבטחה שניתנת לאברם בפסוק 7, ואת הפתרון לקושי בבראשית, ט"ו, 13-18.

הסבר מהו הקושי, ומהו הפתרון.

ב. בפסוקים 1-5 חוזר השורש ה-ל-כ פעמים אחדות.

לפניך פירוש של י" קיל לפסוק 4:

"דיבר הכתוב במחשבתו של אברם...מששמע אברם את דבר ה' אליו, החליט אִמָּר בלבו ללכת בזריזות ובנחישות אחרי ה'."

(1) במה שונה משמעות השורש ה-ל-כ לפי פירוש זה ממשמעות השורש ה-ל-כ

בפסוק 5? (5 נקודות)

(2) ציין ארבעה פרטים מפסוקים 1-4, המעידים על הקושי הגדול בהליכתו של אברם.

(3 נקודות)

ג. קרא פסוקים 2-3, 7, בקטע שלפניך וכן בראשית, כ"ב, 17-18.

בניסיון הראשון של אברם ובניסיון העקדה ניתנות לאברם הבטחות.

כתוב שלוש הבטחות המשותפות לשני הכתובים האלה.

א וַיִּגַד אֶחָאֵב
 ב לְאִיזָבֵל אֵת כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהֵיוּ וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר הָרַג אֶת-
 ב כָּל-הַנְּבִיאִים בְּחָרֵב: וַתִּשְׁלַח אִיזָבֵל מַלְאָךְ אֶל-אֱלֹהֵיוּ לֵאמֹר
 ג כֹּה-יַעֲשׂוּן אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסֵפוּן בִּי-כַעַת מֵחַר אֲשִׁים אֶת-נַפְשִׁיךָ
 ד כַּנֶּפֶשׁ אֶחָד מֵהֶם: וַיֵּרָא וַיִּקַּם וַיֵּלֶךְ אֶל-נַפְשׁוֹ וַיָּבֵא בְּאֵר שֶׁבַע
 ד אֲשֶׁר לַיהוּדָה וַיִּנַּח אֶת-נַעְרֵיו שָׁם: וְהוּא-הֵלֵךְ בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ יוֹם
 וַיָּבֵא וַיִּשָׁב תַּחַת רְתֵם אַחַת וַיִּשְׁאַל אֶת-נַפְשׁוֹ לְמוֹת וַיֹּאמְרוּ
 ה רַב עֲתָה הֵּ: קַח נַפְשִׁי כִּי לֹא-טוֹב אֲנִכִּי מֵאַבְתִּי: וַיִּשְׁכַּב
 וַיִּישָׁן תַּחַת רְתֵם אֶחָד וְהִנֵּה-זֶה מַלְאָךְ נֹגֵעַ בּוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ קוּם
 ו אֲכֹל: וַיִּפֹּט וְהִנֵּה מֵרָאשְׁתּוֹ עֵגֶת רִצְפִים וַצִּפְחַת מִיִּם וַיֹּאכַל
 ז וַיִּשֵׁת וַיִּשָׁב וַיִּשְׁכַּב: וַיִּשָׁב מַלְאָךְ הֵּ: וַשְּׁנִית וַיִּגַּע-בּוֹ וַיֹּאמֶר
 ח קוּם אֲכַל כִּי רַב מִמֶּךָ הַדֶּרֶךְ: וַיִּקַּם וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתֶּה וַיֵּלֶךְ
 ט בְּכַח וְהָאֲכִילָה הִיא אַרְבַּעַיִם יוֹם וְאַרְבַּעַיִם לַיְלָה עַד הַר
 הָאֱלֹהִים חָרֵב: וַיִּבְאַשְׁם אֶל-הַמַּעֲרָה וַיֵּלֶן שָׁם וְהִנֵּה דְבַר-
 י הֵּ: אֱלֹוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ מִדֶּ-לֶךְ פֹּה אֱלֹהֵיוּ: וַיֹּאמֶר קָנָא קָנָאתִי
 י לַהֵ: וְאֱלֹהֵי עֲבָאוֹת כִּי-עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-
 יא מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרְסוּ וְאֶת-נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בְּחָרֵב וְאוֹתָר אֲנִי לְבָדִי
 יב וַיִּבְקְשׂוּ אֶת-נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ: וַיֹּאמֶר צֵא וְעַמַּדְתָּ בַּהַר לִפְנֵי
 יג הֵּ: וְהִנֵּה הֵּ: עֵבֶר וְרוּחַ גְּדוּלָה וַחֲזֵק מִפָּרֶקֶת הָרִים וּמִשִּׁפְרָה
 יד סְלַעִים לִפְנֵי הֵּ: לֹא בְרוּחַ הֵּ: וְאַחַר הָרוּחַ רָעַשׁ לֹא בְרַעַשׁ
 יו הֵּ: וְאַחַר הָרַעַשׁ אִשׁ לֹא בָאֵשׁ הֵּ: וְאַחַר הָאִשׁ קוּל
 יז דְּמָמָה דָּקָה: וַיְהִי וְכִשְׁמַע אֱלֹהֵיוּ וַיִּלֹּט פָּנָיו בְּאַדְרָתּוֹ
 יח וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֹד פֶּתַח הַמַּעֲרָה וְהִנֵּה אֱלֹוֹ קוּל וַיֹּאמֶר מִדֶּ-לֶךְ
 יט פֹּה אֱלֹהֵיוּ: וַיֹּאמֶר קָנָא קָנָאתִי לַהֵ: וְאֱלֹהֵי עֲבָאוֹת
 כ כִּי-עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרְסוּ וְאֶת-
 כא נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בְּחָרֵב וְאוֹתָר אֲנִי לְבָדִי וַיִּבְקְשׂוּ אֶת-נַפְשִׁי
 לב לְקַחְתָּהּ:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. על דמויותיהם של אחאב ואיזבל אפשר ללמוד מאירועים שונים המתוארים במקרא.

(1) המילה "כל" חוזרת בפסוק 1 שלוש פעמים.

מה אפשר ללמוד מחזרה זו על המגמה של דברי אחאב לאיזבל, וכיצד תגובת איזבל

תואמת את דברי אחאב? (4 נקודות)

(2) הסבר כיצד מצטיירות דמויותיהם של איזבל ושל אחאב לאור הכתוב **במלכים א**,

כ"א, 7-8. (4 נקודות)

ב. "וילך אל נפשו" (פסוק 3).

רד"ק פירש: "ראה עצמו בסכנה והלך ונמלט אל נפשו".

י' זקוביץ' פירש: "בהליכתו 'אל נפשו' משליך אליהו מאחרי גוו את נטל שליחותו,

את המלך והמלכה, ואף את הממלכה שפעל בה".

הסבר כיצד כל פרשן רואה את דמותו של אליהו ההולך למדבר.

ג. (1) פסוקים 5-8 מתארים כיצד אליהו עובר ממצב של דיכאון למצב של התאוששות.

הסבר כיצד הופעת המלאך משפיעה על התאוששותו ההדרגתית של אליהו.

(3 נקודות)

(2) קרא פסוקים 9-14 בקטע שלפניך.

ממחזור סיפורי אליהו עולה שבעיני אליהו על הנביא להיות קיצוני ובלתי מתפשר.

לפי פסוקים אלה, האם השתנתה תפיסתו זו של אליהו? נמק את תשובתך.

(5 נקודות)

13. קרא ירמיה, ל"א, 26-35.

כו הנה ימים באים נאס־ה־ זורעתי
 את־בית ישראל ואת־בית יהודה זרע אדם זרע בהמה:
 כז והיה כאשר שקדתי עליהם לנתוש ולנתוץ ולהרס ולהאבד
 כח ולהרע בן אשקד עליהם לבנות ולנטוע נאס־ה־: בימים
 ההם לא־יאמרו עוד אבות אכלו בסר ושני בנים תקהינה:
 כט כי אס־איש בעונו ימות כל־האדם האכל הבסר תקהינה
 ל שניו: הנה ימים באים נאס־ה־ וכרתי את־
 לא בית ישראל ואת־בית יהודה ברית חדשה: לא כברית אשר
 כרתו את־אבותם ביום החזיקו בידם להוציאם מארץ
 מצרים אשר־המה הפרו את־בריתי ואנכי בעלתי בס נאס־
 לב ה־: כי זאת הברית אשר אכרת את־בית ישראל אחרי
 הימים ההם נאס־ה־ נתתי את־תורתו בקרבם ועל־לבם
 לג אכתבנה והייתי להם לאלהים והמה יהי־לוי לעם: ולא
 ילמדו עוד איש את־רעהו ואיש את־אחיו לאמר דעו את־
 ה־ כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד־גדולם נאס־ה־ כי
 לד אסלח לעונם ולחטאתם לא אוכר־עוד: כה
 אמר ה־ נתן שמש לאור יומם חקת ירח וכוכבים לאור
 לה לילה רגע הים ויהמו גליו ה־ צבאות שמו: אס־ימשו
 החקים האלה מלפני נאס־ה־ גם זרע ישראל ישבתו
 מהיות גוי לפני כל־הימים:

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא פסוקים 26-27 בקטע שלפניך.

(1) קרא גם **יחזקאל**, ל"ז, 21-22.

יש הטוענים כי העתיד שמנבא ירמיהו לממלכות ישראל ויהודה דומה לעתיד שמנבא יחזקאל לממלכות, ויש הטוענים שהוא שונה ממנו.

הוכח אחת מטענות אלה לפי הפסוקים. (5 נקודות)

(2) קרא **יחזקאל**, ל"ז, 26. בפסוק זה מפורטים גמולים שונים שיעניק ה' לעם באחרית הימים.

איזה מהם דומה לגמול המובטח בפסוק 26 בקטע שלפניך (**ירמיה**, ל"א)?
(3 נקודות)

ב. בפסוקים 30-33 בקטע שלפניך הנביא מדבר על ברית חדשה.

(1) כתוב שני חידושים בברית החדשה לעומת הברית הישנה. (4 נקודות)

(2) בפסוק 30 בקטע שלפניך יש שימוש בביטוי "לכרות ברית".

קרא **בראשית**, ט"ו, 8-13, והסבר כיצד אפשר לראות בתיאור שבפסוקים אלה את מקור הביטוי **בירמיה**. (4 נקודות)

ג. קרא פסוקים 34-35 בקטע שלפניך.

(1) הסבר את הרעיון המובע בפסוקים אלה. (4 נקודות)

(2) גם בפסוקים 34-35 (בקטע שלפניך) וגם **בישעיה**, ס', 19-20 (בנבואה על אחרית הימים) יש שימוש במוטיב דומה.

מהו המוטיב? הסבר את ההבדל בין הרעיונות שמוטיב זה מבטא בשני המקומות.
(4 נקודות) (4 נקודות)

14. קרא חגי, ב', 9-1.

א בְּשִׁבְעֵי בַעֲשָׂרִים וְאַחַד לַחֹדֶשׁ א
 ב הָיָה דְבַר-יְהוָה בְּיַד-חֲגִי הַנְּבִיא לֵאמֹר: אִמְרָנָא אֶל-זָרְבָבֶל
 בֶּן-שַׁלְתַּיִאל פָּתַח יְהוּדָה וְאֶל-יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
 ג וְאֶל-שָׂאֲרִית הָעַם לֵאמֹר: מִי בְכֶם הַנִּשְׂאָר אֲשֶׁר רָאָה אֶת-
 ד הַבַּיִת הַזֶּה בְּכַבּוּדוֹ הָרִאשׁוֹן וּמָה אַתֶּם רְאִים אֶתוֹ עַתָּה הֲלוֹא
 ו חֲזַק וְחֲזַק יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְחֲזַק כָּל-עַם הָאָרֶץ נְאֻם-
 ה' וְעִשׂוּ כִּי-אֲנִי אֶתְכֶם נְאֻם יְהוָה עֲבָאוֹת: אֶת-הַדְּבָר אֲשֶׁר
 ו כָּרַתִּי אֶתְכֶם בְּעֲאֲתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְרוּחִי עִמָּדַת בְּתוֹכְכֶם אֶל-
 ז תִּירָאוּ: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה עֲבָאוֹת עוֹד אַחַת
 ח מַעֲטָה הִיא וְאֲנִי מַרְעִישׁ אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ וְאֶת-הַיָּם
 ט וְאֶת-הַחֲרֻבָּה: וְהִרְעַשְׁתִּי אֶת-כָּל-הַגּוֹיִם וּבָאוּ חֲמֹדַת כָּל-
 י הַגּוֹיִם וּמִלֵּאֲתֵי אֶת-הַבַּיִת הַזֶּה כְּבוֹד אָמַר יְהוָה עֲבָאוֹת:
 יא לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם יְהוָה עֲבָאוֹת: גְּדוֹל יְהוָה כְּבוֹד
 יב הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן-הָרִאשׁוֹן אָמַר יְהוָה עֲבָאוֹת וּבְמָקוֹם
 יג הַזֶּה אֶתֵּן שְׁלוֹם נְאֻם יְהוָה עֲבָאוֹת:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. בפסוק 6 בקטע שלפניך משתמש הסופר המקראי בניגודים כאמצעי ספרותי.

מה הם הניגודים, ומה רצה הסופר המקראי לבטא באמצעותם לאור פסוקים 7-9?
 נמק את תשובתך.

ב. קרא גם ירמיה, ז', 21-23.

גם חגי (בקטע שלפניך) וגם ירמיהו רומזים על ברית שכרת ה' עם העם.

(1) מי מהנביאים מציג ברית מותנית, ומהו התנאי? (3 נקודות)

(2) קרא ירמיה, ז', 3-7.

במה היחס של ירמיהו למקום שתופס המקדש בחיי העם שונה מיחסו של חגי?

בסס את דבריך על הכתובים (בירמיה ובחגי). (5 נקודות)

ג. "ובאו חמדת כל הגוים" (פסוק 7).

(1) הסבר, לפי הכתוב בדברי הימים ב', ל"ב, 27, את משמעות המילה "חמדה".

(2 נקודות)

(2) הסבר את פסוק 7 לפי משמעות זו. (6 נקודות)

פרק רביעי (32 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 15-22. (לכל שאלה – 8 נקודות)

15. קרא בראשית, ג', 16-19.

אֶל־הָאִשָּׁה אָמַר הָרְבָּה אָרְבָּה טו
עֲצוֹנֶךָ וְהִרְנֶךָ בְּעֵצַב תֵּלְדֵי בָנִים וְאֶל־אִישְׁךָ תִּשְׁקָתְךָ וְהוּא
יִמְשָׁלְכֶךָ: י
וְתֹאכַל מִן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲדוּרָה
הָאָדָמָה בְּעִבּוֹרְךָ בְּעֵצוֹן תֹּאכְלֶנָּה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וְקוּץ יח
וְדָרְדַר תִּצְמִיחַ לְךָ וְאָכַלְתָּ אֶת־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה: בְּזַעַת אַפֶּיךָ ט
תֹּאכַל לֶחֶם עַד שׁוֹבֶךָ אֶל־הָאָדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לָקַחְתָּ כִּי־
עָפַר אֶתְּהָ וְאֶל־עָפָר תָּשׁוּב:

יש הרואים בסיפור גן עדן סיפור המסביר תופעות (=סיפור אטיולוגי).
הבא שלוש דוגמאות לכך מן הקטע שלפניך.

16. קרא ויקרא, י"ט, 17-18.

לֹא־תִשְׁנֵא אֶת־אֲחִיךָ בְּלִבְבְּךָ הֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת־עַמִּיתְךָ וְלֹא י
תִּשָּׂא עָלָיו חֲטָא: לֹא־תִקַּם וְלֹא־תִטֹּר אֶת־בְּנֵי עַמְּךָ וְאָהַבְתָּ
לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ אֲנִי: הַ

- א. הסבר את הקשר בין "הוכח תוכיח את עמיתך" (פסוק 17) ובין "ולא תשא עליו חטא" (פסוק 17). (4 נקודות)
- ב. הסבר את הקשר בין "לא תקם ולא תטור" (פסוק 18) ובין "ואהבת לרעך כמוך" (פסוק 18). (4 נקודות)

17. קרא דברים, ה', 6-18.

אֲנִכִּי הֵאֱלֹהֶיךָ
 אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים: לֹא־יְהִיֶה לְךָ
 אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל־פָּנָי: לֹא־תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל כָּל־תְּמוּנָה
 אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּמַּיִם
 מִתַּחַת לָאָרֶץ: לֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנִכִּי הֵאֱלֹהִים
 אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא פֶקֶד עֵינָי אֲבוֹת עַל־בָּנִים וְעַל־שְׁלֵשִׁים
 וְעַל־רִבְעִים לְשָׁנָאֵי: וַעֲשֵׂה חֶסֶד לְאֱלֹפִים לְאֹהֲבֵי וּלְשֹׁמְרֵי
 מִצְוֹתָי: לֹא תִשָּׂא אֶת־שֵׁם הֵאֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹאֵי כִּי לֹא
 יִנְקָה הֵאֱלֹהִים אֶת־אֲשֶׁר־יִשָּׂא אֶת־שְׁמוֹ לְשׂוֹאֵי: שְׁמוֹר
 אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקֹדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ הֵאֱלֹהֶיךָ: שֵׁשֶׁת יָמִים
 תַּעֲבֹד וְעֵשִׂיתָ כָּל־מְלַאכְתֶּךָ: וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה
 אֱלֹהֶיךָ לֹא־תַעֲשֶׂה כָּל־מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ
 וְאִמָּתְךָ וְשׂוֹרְךָ וְחֹמְרְךָ וְכָל־בְּהֵמַתְךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ לְמַעַן
 יָנוּחַ עַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ כַּמּוֹד: וְזָכַרְתָּ כִּי עַבְדְּ הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
 וַיֹּצִיאֲךָ הֵאֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה עַל־כֵּן צִוְּךָ
 הֵאֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת: כִּפְדוּ
 אֶת־אֲבִיךָ וְאֶת־אִמְךָ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ הֵאֱלֹהֶיךָ לְמַעַן וַיֹּצִיאֲכֶם
 יְמִיךָ וְלְמַעַן יֵיטֵב לְךָ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר־הֵאֱלֹהֶיךָ נָתַן
 לְךָ: לֹא תִרְצַח וְלֹא
 תִנְאַף וְלֹא תִגְנֹב וְלֹא
 תַעֲנֶה בְרַעַךְ עַד שׂוֹאֵי: וְלֹא
 תַחְמוֹד אִשֶּׁת רֵעֶךָ וְלֹא
 תִתְאַוֶּה בֵּית רֵעֶךָ שְׂדֵהוּ וְעַבְדּוֹ וְאִמָּתוֹ שׂוֹר וְחֹמְרוֹ וְכָל־אֲשֶׁר
 לְרֵעֶךָ:

קרא גם שמות, כ', 2-14 (במהדורות תנ"ך אחרות: פסוקים 2-17, עד הפסוק "לא תחמד... וכל אשר לרעך").

יש האומרים כי אחדים מהדיברות שבספר דברים מבטאים גישה הומנית יותר, בהשוואה לאותם דיברות בספר שמות.

הבא שתי דוגמאות לדיברות כאלה, ובסס בעזרתם טענה זו.

18. קרא מלכים ב, כ"א, 10-16.

וַיִּדְבֹר ה' בְּיַד-עַבְדּוֹ הַנְּבִיאִים לֵאמֹר: יַעֲן אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה מֶלֶךְ-יְהוּדָה הַתַּעֲבֹת הָאֱלֹהִים הִרְעָ מִכָּל אֲשֶׁר-עָשׂוּ הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר לִפְנֵי וַיַּחֲטֵא גַם-אֶת-יְהוּדָה בְּגִלּוּלָיו: לָכֵן כֹּה-אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִבְּנֶה הַנְּנִי מִבְּיַרְעָה רַעָה עַל-יְרוּשָׁלַם וְיִהְיֶה אֲשֶׁר כָּל-שֹׁמְעֵי תַצְלִנָה שְׁתֵּי אַזְנוֹ: וְנִטִּיתִי עַל-יְרוּשָׁלַם אֶת קוֹ שִׁמְרוֹן וְאֶת-מִשְׁקַלֶּת בֵּית אַחָאָב וּמַחִיתִי אֶת-יְרוּשָׁלַם כַּאֲשֶׁר-יִמְחָה אֶת-הַצְּלַחַת מַחָה וְהַפֶּךְ עַל-פָּנֶיהָ: וְנִטְשֵׁתִי אֶת שְׂאֲרֵית נַחֲלָתִי וְנִתְתִּים בְּיַד אִיבִיָּהֶם וְהָיוּ לְבָז וּלְמַשְׁפָּה לְכָל-אִיבִיָּהֶם: יַעֲן אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת-הִרְעָ בְּעֵינַי וַיְהִיוּ מִכַּעֲסִים אֶתִּי מִן-הַיּוֹם אֲשֶׁר יָצְאוּ אֲבוֹתָם מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְגַם דָּם נָקִי שָׁפַךְ מְנַשֶּׁה הַרְבֵּה מְאֹד עַד אֲשֶׁר-מָלֵא אֶת-יְרוּשָׁלַם פֶּה לִפְהָ לְבַד מִחֲטָאתוֹ אֲשֶׁר הֲחִטִּיא אֶת-יְהוּדָה לַעֲשׂוֹת הִרְעָ בְּעֵינַי ה':

התיאור בפסוקים אלה אינו מובא בפרק המקביל בדברי הימים ב, ל"ג, 1-20. כיצד אפשר להסביר זאת, לפי השקפות הגמול השונות במלכים ובדברי הימים?

19. קרא תהלים, כ"ג, 6.

אך וטוב וחסד ירדפוני כל-ימי חיי ושבתִי בביתִי ה' לארך ימים:

- א. משמעות השורש ר-ד-פ במקרא היא בדרך כלל: "לנסות להשיג משהו". הסבר כיצד השימוש היוצא דופן בשורש זה בפסוק שלפניך מדגיש את הביטחון הרב של המשורר באל. (4 נקודות)
- ב. את הביטוי "ושבתִי בביתִי ה'" אפשר לפרש בשני אופנים. הסבר כל אחד מהם. (4 נקודות)

20. קרא תהלים, ע"ג, 28-12.

יב הִנֵּה-אֱלֹהֵי רְשָׁעִים
 יג וּשְׁלוֹי עוֹלָם הִשְׁגוּ-חֵיל: אֲדַרְיִק זְפִיתִי לְבָבִי וְאַרְחֵץ בְּנִקְיוֹן
 יד כְּפִי: וְאֵהִי נִגּוּעַ כָּל-הַיּוֹם וְתוֹכַחְתִּי לְבִקְרִים: אִסְ-אֲמַרְתִּי
 טו אֲסַפְּרָה כִּמוֹ הִנֵּה דוֹר בְּנֵיךְ בְּגֹדְתִי: וְאֲחַשְׁבָּה לְדַעַת זֹאת עִמָּל
 זן הֵיא בְעֵינַי: עַד-אָבּוֹא אֶל-מִקְדָּשֵׁי-אֵל אֲבִינָה לְאַחֲרִיתָם: אֲךָ הוּא
 יט בַּחֲלָקוֹת תָּשִׁית לָמוֹ הַפְּלִתָם לְמִשׁוּאוֹת: אִיךָ הֵיוּ לְשִׁמָּה
 כ כָּרַעַע סָפוּ תָמוּ מִן-פְּלִהוֹת: כַּחֲלוֹם מִהִקְיִן אֲדֹנָי בְּעִיר וְעַלְמָם
 כב תִּבְזֶה: כִּי יִתְחַמֵּץ לְבָבִי וְכִלְיוֹתַי אֲשַׁתּוֹנֵן: וְאֲנִי-בְעַד וְלֹא
 כג אֲדַע בְּהִמּוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ: וְאֲנִי תָמִיד עִמָּךְ אַחֲזֶת בִּידֵי-יָמֵינִי:
 כד בְּעִצָּתְךָ תִּנְחַנֵּי וְאַחַר כְּבוֹד תִּקְחֵנִי: מִי-לִי בַשָּׁמַיִם וְעִמָּךְ לֹא-
 ט חִפְצָתִי בָאָרֶץ: כָּלֵה שְׂאֵרֵי וּלְבָבִי צוּר-לְבָבִי וְחִלְקֵי אֱלֹהִים
 טו לְעוֹלָם: כִּי-הִנֵּה רָחֳקִיךָ יֵאָבְדוּ הַעֲצֻמָּתָה כָּל-זוֹנָה מִמָּךְ:
 טז וְאֲנִי קָרַבְתִּי אֱלֹהִים לִי טוֹב שְׁתִּי וּבְאֲדֹנָי יְהוִה מַחְסֵי לְסַפֵּר
 כז כָּל-מַלְאָכוֹתֶיךָ:

בפסוק 17 חלה תפנית בעמדת המשורר.

א. מה הייתה עמדתו לפני התפנית? (4 נקודות)

ב. ציין שתי מסקנות שאליהן מגיע המשורר לאחר התפנית, ובסס אחת מהן

על פסוקים 18-22 ואת האחרת על פסוקים 23-28. (4 נקודות)

21. קרא עזרא, א', 3-1; 11-7; ג', 6-7.

עזרא, א', 3-1

א וּבִשְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס לְכָלוֹת דְּבַר-יְהוָה מִפִּי יְרֵמְיָהּ הָעֵיזֵר יְהוָה אֶת-רוּחַ כָּרֶשׁ מֶלֶךְ-פָּרַס וַיַּעֲבֵר-קוֹל בְּכָל-מַלְכוּתוֹ וְגַם-בְּמִכְתָּב לְאֹמֶד: כֹּה אָמַר כָּרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס כָּל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהוּא פָקַד עָלַי לְבַנּוֹת-לוֹ בַּיַּת בִּירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה: מִי-בָנִים מִכָּל-עַמּוֹ יְהִי אֱלֹהָיו עִמּוֹ וַיַּעַל לִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וַיִּבֶן אֶת-בַּיִת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם:

עזרא, א', 11-7

ו הַמֶּלֶךְ כָּרֶשׁ הוֹצִיא אֶת-כָּלֵי בַיִת-יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיא נְבוּכַדְנֶצַּר מִירוּשָׁלַם וַיִּתְּנֵם בְּבַיִת אֱלֹהָיו: וַיּוֹצִיאֵם כָּרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס עַל-יַד מַתְרַדַּת הַגּוֹבֵר וַיִּסְפְּרֵם לְשִׁבְצֵיז הַנְּשִׂיא לִיהוּדָה: וְאֵלֶּה מִסְפָּרָם אֲגֻרְטָלִי זָהָב שְׁלֹשִׁים אֲגֻרְטָלִי-כֶסֶף אֶלֶף מַחְלָפִים תְּשֻׁעָה וְעֶשְׂרִים: כְּפוּרֵי זָהָב שְׁלֹשִׁים כְּפוּרֵי כֶסֶף מֵשָׁנִים אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרֵה כָּלִים אַחֲרֵים אֶלֶף: כָּל-כָּלִים לְזָהָב וּלְכֶסֶף חֲמֵשֶׁת אֶלְפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת הַכֹּל הָעֵלָה שִׁבְצֵיז עִם הָעֵלוֹת הַגּוֹלָה מִבְּבֶל לִירוּשָׁלַם:

עזרא, ג', 7-6

מִיּוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הִחֵלוּ לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לַיהוָה וְהִיכַל יְהוָה לֹא יָסַד: וַיִּתְּנוּ כֶסֶף לַחֲצִבִּים וְלַחֲרָשִׁים וּמֵאֵכֶל וּמִשֶּׁתָּהּ וּשְׂמֹן לְצַדִּיקִים וְלְצַדִּיקִים לְהַבִּיא עֲצֵי אֲרָזִים מִן-הַלְּבָנוֹן אֲלֵי־ם יָפוּא כָרֶשֶׁיז כָּרֶשׁ מֶלֶךְ-פָּרַס עֲלֵיהֶם:

בקטעים אלה נזכרות שלוש זכויות שונות שהעניק המלך כורש לאנשי יהודה.

כתוב איזו זכות מתוארת בכל קטע.

22. קרא נחמיה, ו', 10-13.

וַאֲנִי בָאתִי בֵּית שְׁמַעְיָה
 בְּוַדְלִיָּה בֶן־מְהִיטְבָּאֵל וְהוּא עָצוּר וַיֹּאמֶר נִעְדֹּר אֶל־בֵּית
 הָאֱלֹהִים אֶל־תּוֹךְ הַהֵיכָל וְנִסְגְּרָה דְלֹתוֹת הַהֵיכָל בֵּי בָאִים
 לְהַרְגֶךָ וְלִילָה בָאִים לְהַרְגֶךָ: וְאָמְרָה הָאִישׁ כְּמוֹנִי יִבְרַח
 וּמִי כְמוֹנִי אֲשֶׁר־יָבֹא אֶל־הַהֵיכָל וְחִי לֹא אָבֹא: וְאֶפְיָדָה
 וְהִנֵּה לֹא־אֱלֹהִים שְׁלַחוּ בִּי הַנְּבוּאָה דְבַר עָלִי וְטוֹבִיָּה
 וְסַנְבַּלֵּט שְׂכָרוֹ: לְמַעַן שָׂכֹר הוּא לְמַעַן אִירָא וְאֶעֱשֶׂה־כֵּן
 וְחֲטַאתִי וְהִיָּה לָהֶם לְשֵׁם רָע לְמַעַן יַחַדְפוּנִי:

- א. נחמיה מסרב להצעתו של שמעיה. מה שמעיה מציע לנחמיה, וכיצד הוא מנמק את הצעתו?
 (3 נקודות)
- ב. נחמיה מבין כי שמעיה ביקש להכשילו, ובכך להכפיש את שמו.
 כיצד פסוקים 11-13 יכולים לבסס זאת? היעזר ב**במדבר**, א', 51. (5 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
 אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך התרבות והספורט